

le monde de l'ESPÉRANTO

605
numéro
2020-1

DOSSIER

L'UNESCO, une priorité du mouvement espérantiste

PAGE 8

ACTUALITÉS

L'espéranto accélère l'apprentissage des langues étrangères

PAGE 4

- L'actualité de l'espéranto
- La vie de l'association
- Culture et voyages

Restez à la maison... avec l'espéranto

Depuis quelque temps, notre vie quotidienne est en train de se réorganiser. Les interactions sociales sont mises entre parenthèses, mais ce n'est pas parce qu'on est chez soi qu'on ne peut plus communiquer. Rester chez soi, c'est aussi l'occasion de découvrir de nouvelles choses et de participer autrement à la vie en communauté. Voici quelques idées pour s'occuper à la maison... avec l'espéranto

Devenir un champion de lecture

Vous avez des livres que vous n'avez toujours pas eu le temps d'ouvrir ? C'est le moment de les lire ! Et pourquoi pas vous lancer un petit « défi lecture » et participer au Sumo-Esperanto ? Cette compétition originale est ouverte à tous les espérantophones, aussi bien les débutants que les confirmés. Ses objectifs de cette compétition sont d'améliorer le niveau de lecture des espérantophones et de les habituer à lire de façon amusante. <http://www.esperanto-sumoo.pl/>

Si vous n'avez pas de livre sur vos étagères ou si vous préférez les livres électroniques, vous trouverez de quoi passer de bons moments dans les bibliothèques en ligne, par exemple :

Verkoj de Claude Piron (<https://esperanto.org.uk/eldonoj/piron/>)

eLibrejo (<http://i-espero.info/elsutaro/esperantaj-libroj/>) : collections de classiques en espéranto

Bitoteko (<https://bitoteko.esperanto.es/jspui/>)

Elŝutu Senpage (<https://esperanto.us/>) ou le groupe Facebook

Librejo (<https://www.facebook.com/groups/librejo/files/>)

Monato offre exceptionnellement les derniers numéros de son magazine au format électronique : <https://www.monato.be/pdf/>

Participer à Wikipedia

Wikipedio, la version en espéranto de Wikipédia, comprend plus de 276 000 articles en espéranto, mais il en reste encore beaucoup à écrire !

Vous aussi pouvez participer, en rédigeant de nouveaux articles sur des sujets qui vous passionnent, en complétant des articles existants ou en traduisant des articles en espéranto.

<https://eo.wikipedia.org/wiki/Vikipedio>

Enrichir les banques de données vocales

Les sites **forvo.com** ou **Tatoeba** donnent accès à la prononciation de milliers de mots ou de phrases dans de nombreuses langues, y compris l'espéranto. Si vous avez un micro et une bonne élocution, vous aussi pouvez participer en enregistrant des mots ou des phrases.

Le projet **Common Voice** de Mozilla cherche des volontaires pour enregistrer leurs voix ou pour valider les enregistrements afin de construire un logiciel de reconnaissance vocale en espéranto. <https://voice.mozilla.org/eo>

Écouter de la musique

Pour garder le moral, quoi de mieux que la musique ?

Profitez-en pour explorer le catalogue de **Vinilkosmo**. Et pour soutenir activement la production musicale en espéranto, sans sortir de chez vous, vous pourrez vous abonner à **Vinilkosmo Abonklubo**, et ainsi avoir accès à tout le catalogue de Vinilkosmo.

<https://www.vinilkosmo-mp3.com/fr/>

Communiquer sur les réseaux sociaux, en espéranto

Dans beaucoup de réseaux sociaux, des groupes d'espérantophones se sont formés.

Par exemple sur **Telegram**, vous trouverez la liste des groupes discutant en espéranto sur telegramo.org, sur **Discord**, le groupe le plus actif est */r/ Esperanto*.

Sur Facebook existent aussi de nombreux groupes de discussion, sur des sujets divers, et vous pourrez aussi bien discuter de points de grammaire que de points de tricot : *Esperanto Grupo*, *Lingva konsultejo*, *Forumo por ĉiuj ŝatantoj de trikado*, *kroĉetado kaj brodado*, etc.

Reddit en espéranto vous donnera des liens vers de nombreux sites Internet en espéranto.

Certaines applications permettant des échanges linguistiques proposent également l'espéranto, par exemple **Hellotalk** ou **HiNative**.

De nombreux espérantophones sont actifs sur **Twitter**.

Pensez à utiliser le mot-dièse **#esperanto** !

Confinement n'est pas repli sur soi total, mais une autre manière de vivre et d'appréhender le réel et le virtuel. Le moment idéal pour lire à fond notre (votre) magazine, et d'explorer les nombreuses ressources en ligne indiquées. Et aussi d'exercer vos capacités de création : de nombreux concours sont proposés. Profitez-en pour participer au sumo, pour écrire vos réflexions sur le contenu d'un livre ou d'un CD, pour contribuer à Wikipedia.

Pour rappel la plupart des cours d'espéranto actuels sont en ligne. Mais il y a aussi de multiples ressources en ligne permettant de jouir de la culture espérantophone chez vous, de rencontrer virtuellement d'autres espérantophones du monde entier sans risque de contamination, dans des forums ou par Skype par exemple, les possibilités sur la toile sont innombrables. Sans oublier le club musique en espéranto, les jeux en ligne, avec ou sans partenaires, les groupes de discussion thématiques en espéranto, sur des thèmes aussi divers que les chats, le jardinage ou les OVNI...

Et puis si vous n'êtes pas trop enclins à l'utilisation des ressources en ligne, il y a de bons livres en espéranto, des romans passionnants, des CD... Les manières de participer à la vie espérantophone en restant chez soi ne manquent pas !

Et n'hésitez pas à faire part de vos trouvailles !

Rencontres (physiques) annulées, rencontres virtuelles multipliées !

Claude Nourmont, rédacteur en chef

Resti hejme ne signifas kompleta izoligo, sed temas pri alia maniero travivi kaj percepti realon kaj virtualon. La ideala momento por ĝisfunde legi nian (vian) magazinon, kaj por esplori la multajn retajn riĉaĵojn cititajn. Kaj por provi viajn kreaĵn kapablojn: estas proponataj multaj konkursoj. Kaptu la okazon por partopreni en la sumoo, por skribi viajn komentojn pri la enhavo de libro aŭ de KD, por kontribui al Vikipedio.

Memorige, plej multaj aktualaj Esperanto-kursoj estas retaj. Sed aldone estas amaso da retaj registraĵoj kiuj ebligas ĝui la esperantan kulturon ĉe vi hejme, renkonti virtuale aliajn Esperanto-parolantojn en la tuta mondo sen risko infektiĝi, en forumoj aŭ skajpe ekzemple.

La retaj eblecoj abundegas. Oni ne forgesu la Muzikan Klubon en Esperanto, la retajn ludojn, kun aŭ sen partneroj, la fakajn diskutgrupojn en Esperanto, kun plej diversaj temoj kiel katoj, ĝardenumado aŭ NIFOj...

Kaj se vi ne estas fanatikuloj pri uzo de retaj eblecoj, ekzistas bonaj libroj en Esperanto, interesegaj romanoj, KD-oj... Ne mankas la manieroj partopreni en la Esperanta vivo restante hejme!

Ne hezitu informi pri viaj trovaĵoj!

Fizikaj renkontiĝoj nuligitaj, virtualaj renkontiĝoj multigitaj!

Claude Nourmont, ĉefredaktoro

Sommaire

ACTUALITÉS

- ▮ L'espéranto accélère l'apprentissage des langues étrangères p. 4
- ▮ Le latin de la démocratie ? p. 6
- ▮ Poésie en liberté p. 7

DOSSIER

- ▮ L'UNESCO, une priorité du mouvement espérantiste p. 8

ASOCIA VIVO

- ▮ Turneoj p. 14

KULTURO

- ▮ Paroli lingvojn kun akĉento p. 16
- ▮ Skandalo en Esperantujo p. 17
- ▮ Ek al la triagrada ekzameno! p. 19

VOJAĜO

- ▮ Per biciklo ĉirkaŭ la mondo p. 20

Revue d'espéranto fondée en 1908,
éditée par Espéranto-France,
4 bis rue de la Cerisaie, F-75004 Paris
Tél. 01 42 786 886 - www.esperanto-france.org
Tout (sauf réd.) : info@esperanto-france.org
Trimestriel : 4 n° par an - Dépôt légal à parution
Tous droits de reproduction réservés

Les opinions exprimées n'engagent que leurs auteurs et ne représentent pas nécessairement celles de l'association ou de la rédaction.

Directeur de publication : D. Loison
Rédacteur en chef : Claude Nourmont
mondo@esperanto-france.org
Envoi des articles 1 mois avant parution

Liste des contributeurs :
R. Coquisart, J. Dumoulin, Y. Dumoulin, EEU,
Espéranto-Gironde, J. Kieffe, F. Lo Jacomo, E. Ludwig,
Monato, B. Moon, N. Morandi, Y. Nevelsteen, Y. Nicolas,
J. Raring, E. Richard, C. Rouget, J.-C. Roy, T. Steele, G. Tabard,
UEA, Vinilkosmo

Crédits photographiques : B. Moon et suivant indications

Publicité/annonces : à la rédaction

Impression : Onlineprinters.fr
Imprimé en mars 2020
Mise en page : Emmanuelle Richard

ISSN 1628-1942

L'espéranto accélère l'apprentissage des langues étrangères

Le projet MLA (Multlingva Akcelilo – Accélérateur du multilinguisme) a commencé en novembre 2017 avec un financement d'environ 250 000 € par Erasmus+, fondation pour l'éducation de la Commission européenne. Il a été lancé par le groupe Inter-Kulturo de Maribor (Slovénie). Son initiateur est Zlatko Tišljarić, secrétaire de Eŭropa Esperanto-Unio et fondateur de la méthode de Zagreb, avec l'appui pour la gestion financière des éditions Izvori de Zagreb en Croatie. À cela s'ajoutent 7 partenaires venant de 6 pays européens, dont E@I en Slovaquie, le Dr Eckhard Bick de l'Université d'Odense au Danemark et l'université de Maribor en Slovénie.

Grâce à l'espéranto, on peut apprendre les langues étrangères de 15 à 30 % plus vite.

Le but du projet est de démontrer que, grâce à l'espéranto, on peut apprendre les langues étrangères de 15 à 30 % plus vite. Pour cela, le MLA doit créer des outils didactiques pour une nouvelle matière scolaire qui pourrait être enseignée pendant

une année à tous les enfants de 8-9 ans des écoles élémentaires européennes. Cette matière doit créer chez les enfants une aptitude spéciale pour les langues en général qui accélère fortement leur apprentissage ultérieur des langues étrangères. Le projet devait durer jusqu'en décembre 2019. Le MLA est un **programme de 64 heures d'enseignement**, 32 cours de 2 heures, qui se fonde sur un espéranto très élémentaire. En apprenant le MLA, les enfants apprennent donc l'espéranto. Mais ce projet a deux caractéristiques tout à fait nouvelles. La première nouveauté est que cette matière peut être enseignée par des professeurs de langue qui **n'ont jamais appris l'espéranto auparavant**. La deuxième est que **l'on n'enseigne pas l'espéranto dans sa totalité**, mais seulement le minimum utilisé en pratique qui permette toutefois aux enfants de s'exprimer, car il s'agit des éléments les plus couramment utilisés.

Un programme de 64 heures d'enseignement, adapté aux enfants à partir de 9 ans.

Les matériaux didactiques produits au cours de ces deux années vont constituer un programme d'enseignement pour les professeurs et les élèves qui sera disponible à la fin du projet, après février 2020, sur le portail MLA dans les 6 langues des partenaires, ainsi qu'en anglais et en espéranto. Ces matériaux se basent sur environ 300 morphèmes que l'on trouve dans la première partie du cours de la *méthode de Zagreb*. L'intérêt principal du MLA est que ces matériaux sont des éléments

concrets adaptés aux enfants de 9 ans, qui ne connaissent pas encore de langues étrangères et savent seulement lire et écrire dans leur langue maternelle.

Les principaux instruments didactiques utilisés sont, pour certains, traditionnels comme la lecture du texte de la leçon, la traduction et le chant de chansons spécialement écrites pour les besoins d'un cours de 2 heures. On s'est servi aussi d'exercices qui sont utilisés dans l'enseignement des langues, mais pas aussi rapidement (ici, dès la première leçon), tels que des dialogues spécialement rédigés, des sketches et des exercices trouvés sur internet. Mais un exercice très particulier est entièrement nouveau pour l'enseignement des langues : **la création de phrases à partir de mots choisis au hasard**, mais qui doivent quand même avoir une suite prévisible dans la phrase. Au début, cet exercice se fait avec des petits cartons de mots de diverses couleurs, c'est pourquoi cet exercice s'appelle « création de phrases

avec des cartons de mots ». Après la deuxième leçon, l'exercice se fait avec un ordinateur qui propose lui-même de nombreuses phrases créées au hasard, à partir des cartons en question, dont la moitié est juste grammaticalement, mais dont le sens est absurde. Les

enfants doivent décider quelles phrases ne sont pas justes et lesquelles sont correctes. Cet exercice est très apprécié par les enfants, car il leur permet d'apprendre sans peine les mots et de s'exercer à la création de phrases en espéranto. Les moments les plus appréciés pendant les cours expérimentaux sont justement ceux avec ces petits cartons, les chansons et les jeux avec les dialogues et les sketches. Les exercices utilisant internet sont également appréciés. À l'inverse, les enfants n'apprécient pas l'apprentissage classique avec des mots à apprendre par cœur ni compléter des textes avec des mots ou des finales de mots manquants et ils n'aiment pas la traduction. Conclusion : ils aiment les exercices qui les font bouger et n'aiment pas ceux qui demandent une attitude plus passive.

L'ensemble du matériel didactique doit permettre aux élèves de parler la langue de façon élémentaire et de comprendre les textes d'exercice avec l'objectif de comprendre les structures de base générales des langues. Grâce à cet apprentissage, non seulement on peut apprendre beaucoup plus vite les langues étrangères, mais aussi on comprend beaucoup mieux sa langue maternelle.

Le MLA se base sur une idée que personne n'avait testée jusqu'à ce jour. En raison du manque d'enseignants espérantistes de ni-

photo : Eŭropa Bulteno - Julio 2019

veau universitaire (sauf quelques-uns en Hongrie), les initiateurs ont supposé et mis en pratique l'idée que tous les enseignants de langue étrangère avec une bonne connaissance de la pédagogie pour les jeunes enfants seraient capables d'enseigner cette matière s'ils disposaient d'un bon ensemble de moyens didactiques et d'un ensemble d'instructions. Ainsi des enseignants professionnels, qui auparavant ne connaîtraient pas l'espéranto, pourraient enseigner cette matière MLA. Le présupposé est que leur rôle n'est pas d'enseigner un bon espéranto, mais une structure de base, celle qu'offre la fréquence des morphèmes de la méthode de Zagreb qui fonctionne avec succès depuis 40 ans sur la base d'une étude scientifique et informatique de la fréquence des morphèmes utilisés dans l'espéranto parlé.

Dans la pratique, le MLA a mieux réussi sur ce plan que ce qui était prévu. Les institutrices des trois écoles élémentaires (Slovénie, Croatie et Bulgarie) ont toutes été enthousiastes pour ce projet et ont activement participé à la création de ces nouveaux outils didactiques. Non seulement elles l'ont très bien mis en pratique, mais de leur propre initiative, elles ont organisé des visites d'une journée entre deux écoles relativement proches, à Šentilj et à Zagreb, ce qui n'était pas prévu ni financé dans le projet. Naturellement ces visites réciproques ont été acceptées avec enthousiasme par les enfants et leurs parents.

La participation de deux universités, celle d'Odense au Danemark et celle de Maribor en Slovénie a été essentielle. La première a créé un programme informatique pour l'exercice dont nous avons parlé sur la génération de phrases, pour définir si elles ont un sens ou non, ce qui est une tâche très complexe qui inclut non seulement une combinaison au hasard de mots, mais aussi des analyses sémantiques. L'université de Maribor a créé des questionnaires pour les trois groupes (enfants, instituteurs et parents) ainsi que des tests pour mesurer les résultats atteints.

Les trois écoles (Šentilj en Slovénie, Zagreb en Croatie et Vraca en Bulgarie) ont participé à la création des troisième et quatrième leçons sur la base des éléments reçus pour les deux premières leçons. E@I a élaboré la cinquième leçon et l'ensemble a été coordonné par Inter-Kulturo à Maribor. L'ensemble du matériel est maintenant prêt. Les éditions Izvori de Zagreb ont également participé à l'organisation (quatre réunions de l'ensemble des participants), elles ont aussi joué un rôle dans l'organisation financière et ont contrôlé la réalisation en temps voulu des comptes rendus pour les organismes financeurs. Les trois écoles ont d'abord effectué un cours de test. Selon le projet elles auraient dû réaliser seulement les deux premières leçons (soit 20 heures de cours), mais elles étaient toutes si enthousiastes qu'elles ont volontairement continué et réalisé les 64 heures de

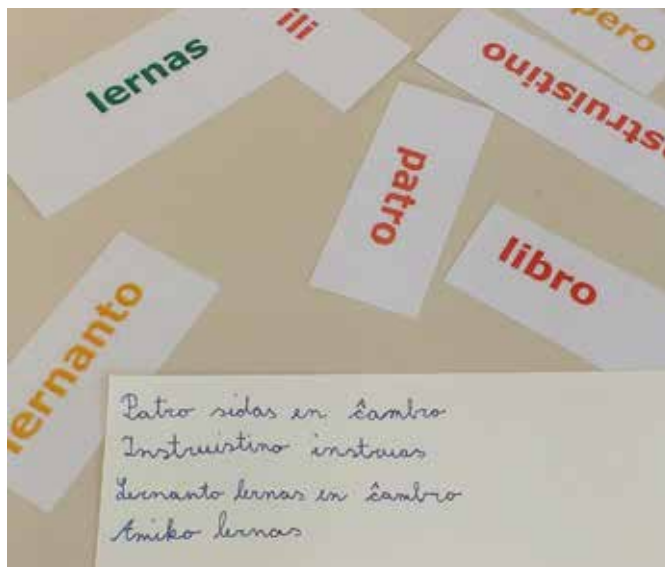

photo : Eŭropa Bulteno - Julio 2019

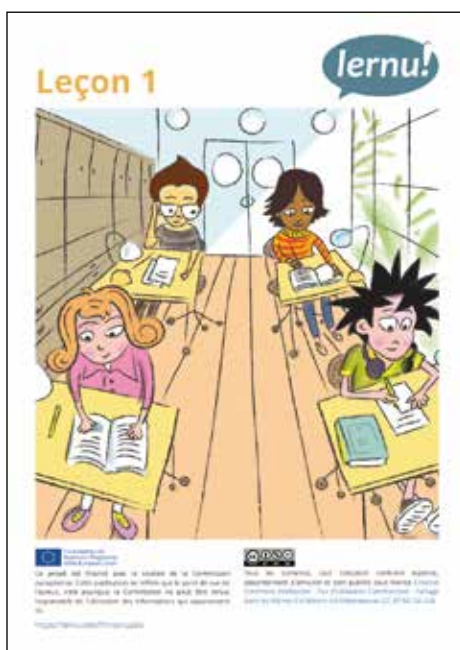
cours à la demande des enfants et des parents. Le Studio Gaus de Berlin a créé un portail informatique avec des instructions et des exercices, d'abord en anglais. Le matériel pédagogique est ensuite traduit en plusieurs autres langues, en partie grâce aux traducteurs bénévoles du site lernu.net, qui héberge les documents du projet. Début mars 2020, les documents étaient traduits ou partiellement traduits en 9 langues, en plus de l'anglais et de l'espéranto. En outre quelques espérantistes ont fait d'importantes contributions comme Miguel Gutiérrez Adúriz, qui a écrit les chansons et quelques mélodies originales, et Seán Ó Riain qui a traduit de nombreux textes en anglais.

Une dernière réunion de coordination du projet a eu lieu à Berlin les 15 et 16 octobre 2019. Eckhard Bick, de l'université d'Odense, a présenté son travail pour la construction de phrases par ordinateur, exercices prisés par les enfants et qui permettent de travailler aussi à la maison. Alja Lipavic Oštir, de l'université de Maribor, a présenté les différents types de tests et d'enquêtes

qui permettront d'évaluer le projet. L'ensemble devait être remis fin février 2020 aux autorités européennes et l'ensemble du site devrait être alors disponible. Aux espérantistes ensuite de s'emparer de cet outil formidable pour le présenter massivement au grand public, et bien sûr d'abord aux instituteurs.

Gilles Tabard

Cet article a été écrit principalement à partir d'informations que l'on peut trouver dans les numéros de juillet-août et octobre de l'Eŭropa Bulteno, édité par Eŭropa Esperanto-Unio (<http://www.europanet.org/eo/>)

Le matériel pédagogique du projet MLA est disponible sur <https://lernu.net/eo/instruado>

Le latin de la démocratie ?

J'ai vécu dans de nombreux pays, mais les objets que j'ai rapportés de mes voyages sont très rares, mis à part les livres. Très souvent j'ai acheté un livre, sachant qu'il me faudrait du temps avant de pouvoir le lire. En outre j'ai souvent reçu des livres en cadeau de la part de mes élèves. Et parmi tout ce que je possède, ce que je rechigne le plus à jeter, ce sont les livres. Résultat, j'ai des centaines de livres, pas tous lus, et parfois je suis surpris d'avoir un livre bien particulier qui me tombe par hasard entre les mains, alors que j'étais en train de chercher autre chose.

Ce prologue est bien long ! Je veux dire que j'ai été récemment surpris de trouver sur un rayon de ma bibliothèque *Acta Conventus Neo-Latini Bononiensis* (documents du 4e Congrès international des langues néolatines. Bologne, août-septembre 1979). Il s'agit d'un recueil de communications de véritables spécialistes du latin, qui prouve en presque 700 pages que pour eux l'ancienne langue internationale de l'Europe n'est pas du tout morte. Il faut tout de même préciser que leur perspective est tournée vers le passé : aucune des 69 conférences ne parle d'une utilisation moderne de la langue des Romains.

ACTA CONVENTUS NEO-LATINI BONONIENSIS :
PROCEEDINGS OF THE FOURTH INTERNATIONAL
CONGRESS OF NEO-LATIN STUDIES : BOLOGNA,
26 AUGUST TO 1 SEPTEMBER 1979

C'est là un trésor pour tous ceux qui veulent s'informer sur l'enseignement du latin au Moyen-Âge, sur l'influence des documents en langue latine sur l'histoire et sur la littérature latine de cette époque. Les « pères de l'Église » des premiers siècles du christianisme sont également l'objet de toute leur attention. Il s'agit en fait d'une nourriture intellectuelle abondante pour nous, historiens amateurs.

Mais aucune des conférences n'a été présentée en latin (à part ici et là des citations et notes en bas de page). La principale langue de travail était clairement l'anglais, mais l'italien, le français et l'allemand ont été également utilisés. On ne s'étonnera pas que le collègue roumain ait utilisé le français, et que des intervenants des Balkans aient préféré l'italien, mais quelques Allemands se sont même exprimés en anglais.

Cela m'a un peu étonné : combien de participants comprenaient les quatre langues privilégiées ? Et il s'agissait d'un congrès consacré au latin, n'est-ce pas ? Pour pouvoir y participer pleinement, il aurait fallu posséder cinq langues...

J'ai essayé d'imaginer un congrès consacré à l'espéranto, pendant lequel on aurait le droit de parler dans n'importe laquelle des six langues officielles de l'ONU, mais pas en espéranto...

C'est un Français, je crois, qui nomma un jour l'espéranto « le latin de la démocratie » ⁽¹⁾. Il voulait dire qu'à l'époque féodale, le latin avait joué un rôle international, et que maintenant, dans une époque dite démocratique, la langue-pont internationale est l'espéranto.

Il est clair que même les spécialistes ne considèrent sérieusement plus le latin comme une langue-pont, et je suppose qu'ils ne seraient pas capables de présenter — ou de comprendre — une communication en latin.

Je me souviens qu'en Lituanie j'ai pu m'entretenir plus ou moins librement en espéranto avec quelques-uns de mes élèves... après un mois de cours. Nous comprenons donc la signification symbolique de la comparaison de notre langue avec le latin, mais en réalité l'espéranto est mille fois plus facilement utilisable que cette langue qui, même lorsqu'elle servait de langue-pont, était limitée à une petite élite.

Trevor STEELE

article paru dans la revue LKK (*La KancerKliniko*) (n° 172),
traduit de l'espéranto par Edmond LUDWIG

(1) L'expression vient du recteur Boirac, l'un des pionniers français de l'espéranto, recteur de l'Académie de Dijon de 1902 à 1917.

Poésie en liberté

Le samedi 23 novembre a eu lieu la remise des prix aux lauréats du concours **Poésie en liberté 2019**.

Cette cérémonie s'est déroulée à la mairie du 5e arrondissement de Paris, en présence de 400 personnes. Plusieurs acteurs ont lu les poèmes des lauréats. Environ 60 lauréats étaient présents dont 3 pour les prix espéranto.

Pour cette 21e édition du concours, environ 3500 jeunes ont envoyé des poèmes. Les trois quarts (78 % exactement) venaient de France et un petit quart de l'étranger. Il y avait deux tiers de lycéens ou apprentis et un tiers d'étudiants, et un peu plus de filles (52 %) que de garçons.

Les poèmes sont arrivés jusqu'à fin avril. Le jury espéranto s'est réuni le vendredi 24 mai au lycée Ravel de Paris. Il était composé cette année de Jesper Jacobsen, Istvan Ertl, Eva Pechova et Alizée Ville. Il n'avait reçu que 17 poèmes, alors que 48 étaient arrivés l'an dernier pour la première édition en espéranto.

Les trois lauréats étaient des garçons, alors que l'an dernier il s'agissait de trois filles. Miguel Rocha Bento (Porto Alegre, Brésil) a reçu le premier prix, qui lui a été remis par Jesper Jacobsen, Camille Berger (Paris, France) a reçu le deuxième

Le jury pour l'espéranto. De gauche à droite : Jesper Jacobsen, Gilles Tabard, Alizée Ville, Eva Pechova et Istvan Ertl (photo : Christian Baron)

prix des mains de François Lo Jacomo et Didier Loison a remis le troisième prix à Nathan Vallet (Vannes, France).

Espéranto-France a versé une subvention de 1500 € pour l'organisation du concours.

Pour les lauréats qui pouvaient se libérer la plus belle récompense était la visite de Paris pendant trois jours (bateaux-

mouches, musées et promenades dans la ville), mais aussi la rencontre avec d'autres jeunes qui ont comme eux un souci de littérature et plus largement de découverte. Ces rencontres sont une des plus grandes réussites de ce concours. Et pour l'espéranto, c'est une manière agréable de faire connaître notre langue.

Gilles Tabard

Lors de la remise des prix du concours (photo : Gilles Tabard)

Les lauréats : Miguel Rocha Bento, Camille Berger, Nathan Vallet. À l'arrière, François Lo Jacomo, Didier Loison, Jesper Jacobsen. (photo : Gilles Tabard)

Intervention de F. Lo Jacomo (photo : Martine Demouy)

L'UNESCO : une priorité du mouvement espérantiste

Partenaire de l'Unesco depuis 1954, l'Association Mondiale d'Espéranto (UEA) en a fait une de ses priorités, à la veille du 75e anniversaire des Nations Unies qui constituera le thème du prochain Congrès Mondial d'espéranto, du 1er au 8 août 2020 à Montréal.

La 40e Conférence générale de l'Unesco a réuni du 12 au 27 novembre 2019, au siège de l'Unesco à Paris, plus de mille délégués de près de 200 pays et plusieurs dizaines d'Organisations non gouvernementales. L'UEA était représentée par Renée Triolle, Barbara Despiney, François Lo Jacomo, Gilles Tabard et Julien Enselman, et l'ILEI (Ligue Internationale des Enseignants Espérantistes, qui cherche à redevenir partenaire de l'Unesco) était elle aussi invitée et représentée par Monique Arnaud, Josiane Moirand, Martine Demouy, Max Demouy et Jesper Jacobsen. Une de nos tâches était de parler de l'espéranto au plus de délégués possible, pendant les pauses, les repas, et en distribuant des tracts conçus pour cet usage (l'ILEI avait traduit les siens en une vingtaine de langues).

Il n'était pas possible d'assister à tout, mais signalons par exemple un forum des jeunes de l'Unesco — (Ré)générations, les jeunes inventent les solutions de demain — ainsi que la venue, le 19 novembre, de 130 ministres de la Culture présentant, en trois minutes chacun, l'action de son pays dans le domaine des arts et de la culture. Puis, le 20 novembre, alors que les délégués des États-Membres votaient pour renouveler la moitié du Conseil Exécutif, des centaines d'écoliers assistaient, durant trois heures ininterrompues, à une cérémonie pour le trentième anniversaire de la Convention Internationale des Droits de l'Enfant, face à des invités prestigieux (essentiellement fran-

Inauguration par Audrey Azoulay (photo : F. Lo Jacomo)

çais), du président de la République Emmanuel Macron au slameur Grand Corps Malade.

La Conférence générale devait se prononcer sur différents rapports et propositions, notamment une Convention mondiale sur la reconnaissance des qualifications relatives à l'enseignement supérieur et des propositions d'amendement à l'acte constitutif de l'Unesco, dont une concernait le droit de vote des États n'ayant pas payé à temps leur cotisation, et une autre, à l'initiative du Qatar, selon laquelle le Directeur général serait élu non plus par le Conseil exécutif (58 membres), mais par les 193 États membres, à compter de 2025 (ladite élection ayant lieu tous les quatre ans). L'actuelle Directrice générale, ancienne ministre française de père marocain, Audrey Azoulay (qui ne pourra plus se représenter en 2025), a été élue en 2017 face à un candidat qatari par 30 voix contre 28. Il semble que ces différentes propositions aient été adoptées, mais il est difficile d'en trouver confirmation sur le site de l'Unesco.

Le traditionnel débat de politique générale occupait à lui seul une bonne partie de la première semaine de la Conférence générale : chaque État membre disposait de six minutes pour féliciter le président de la conférence générale de son élection et exposer sa propre vision de l'Unesco et plus généralement de la situation de la planète au regard des Objectifs de Développement Durable. Environ 90 % des États membres sont intervenus. Les représentants de l'UEA et surtout de l'ILEI ont suivi assidument ce débat, notant par exemple que 70 % des intervenants étaient des hommes. L'anglais était la langue la plus utilisée, certes, mais par seulement 54 % des orateurs, devant le français (20 %) et, presque à égalité (presque 10 % chacun) l'espagnol et l'arabe. Le russe (3 orateurs) et a fortiori le chinois (1 orateur) étaient, eux, devancés par le portugais (qui n'est pas une langue officielle de l'Unesco), et d'autres langues non officielles (coréen, hindi, turc et serbo-croate) ont elles aussi été utilisées. À titre d'exemple, le représentant de l'Ukraine a parlé en espagnol, et comme c'est de plus en plus l'usage à l'Unesco, certains intervenants se sont ex-

primés en deux langues successivement : le délégué irlandais, français puis anglais, la Canadienne a même donné un léger avantage au français. Toutes ces interventions peuvent être visualisées sur Internet : fr.unesco.org/generalconference/40/multi-lab/

Les 21 représentants des ONG qui en avaient fait la demande avaient trois minutes chacun pour s'exprimer (majoritairement en français, mais un en chinois, les autres en anglais), le samedi 16 novembre, jour anniversaire de l'Unesco. C'est François Lo Jacomo qui a présenté au nom de l'UEA l'intervention que voici :

Monsieur le Président de la Conférence générale,
Madame la Directrice générale,
Excellences,
Mesdames, Messieurs,

Merci à Madame Azoulay d'avoir écrit, en 2018, que l'Unesco « partage avec le mouvement espérantiste des valeurs communes: l'aspiration à construire un monde de paix, l'entente entre les peuples, le respect de la diversité culturelle, la solidarité par delà les frontières ». Merci à l'Unesco de s'être associée, en 2017, au centenaire de la mort de Ludwik Zamenhof, bâtisseur de l'espéranto.

Partenaire de l'Unesco depuis 1954, élue en mars 2018, membre du Bureau de la Conférence des ONG ayant des relations consultatives avec les Nations Unies, l'Association Universelle d'Espéranto, avec les enseignants espérantistes et la jeunesse espérantiste, s'attache à promouvoir les idéaux et valeurs de l'Unesco. L'Afrique, une priorité de l'Unesco, accueillera dans un mois au Burundi le 7e Congrès Africain d'Espéranto, avec déjà 150 inscrits. L'association « Savoir sans barrières » vient d'organiser au Bénin un séminaire de formation à la recherche d'emploi pour des femmes africaines, en leur apprenant également à écrire leur langue, le fon, et à parler l'espéranto. En cette année internationale des langues autochtones, l'ILEI propose à l'Unesco de rassembler, traduire et éditer les œuvres maîtresses des peuples autochtones menacés ou chassés.

Une partie des délégués de l'UEA et l'ILEI (photo : Nathalie Kesler)

En 2018, l'Unesco a accordé son patronage au 70e anniversaire des Citoyens du Monde, et notre organisation collabore activement au forum de 2020 sur la citoyenneté mondiale, en démontrant « que le besoin d'une langue commune peut être concilié avec la nécessité de préserver la diversité linguistique ». Dans cette lutte contre la discrimination linguistique, lors de la conférence de l'ONU sur la société civile, fin août 2019 à Salt Lake City, l'UEA a animé un atelier intitulé : « l'anglais suffit-il ? Écoutons les nombreuses voix du monde ».

Multaj voĉoj, unu mondo, « plusieurs voix, un seul monde » : c'est d'ailleurs le slogan du *Courrier de l'Unesco*, qui paraît en dix langues dont l'espéranto. Et au titre de la contribution que l'espéranto apporte à la diversité culturelle, nous souhaitons qu'il soit rapidement inscrit sur la liste représentative du patrimoine culturel immatériel de l'humanité, puisqu'il figure déjà sur les listes nationales de la Pologne et de la Croatie.

Dans ce monde où tout va très vite et où les échanges se multiplient entre pays du monde entier, choisissons d'enseigner la langue qui sera apprise en un temps record avec facilité grâce à sa logique, avec efficacité puisqu'elle est phonémique, avec enthousiasme puisqu'elle est équitable.

Merci. Dankon.

Mais cette conférence générale n'était pas le seul événement de l'Unesco en cette fin d'année 2019. Le *Courrier de l'Unesco* paraît maintenant en dix langues — les six langues officielles de l'Unesco, anglais, français, espagnol, arabe, russe et chinois, plus le portugais, le coréen, une langue de l'Italie (sarde ou sicilien)...

et, bien sûr, l'espéranto — mais c'est désormais la revue chinoise *El Popola Ĉinio* qui gère la version en espéranto. Pour sa part, l'UEA entreprend la traduction en espéranto du beau livre tri-lingue : *Des idées aux actes : 70 années d'Unesco*.

Le Comité de Liaison ONG Unesco organise en principe deux forums chaque année, et nous y sommes toujours représentés, mais un seul a eu lieu en 2019, les 16 et 17 décembre (suite à deux changements de date), intitulé *Défier les inégalités* et quelque peu perturbé par les grèves des transports. C'est Sabina Colombo elle-même, chef de l'Unité chargée des partenariats avec la société civile, qui accueillait le lundi matin, inquiète que les organisateurs n'arrivent pas à temps. Richard Apeh, secrétaire du Comité de Liaison et coorganisateur de ce forum, collabore activement avec notre organisation de jeunes TEJO (organisation mondiale de la jeunesse espérantiste). Nous lui avons proposé une intervention pour ce forum, mais cela ne s'est pas fait. Différents intervenants ont abordé les différentes formes d'inégalités et d'exclusions, liées à la pauvreté, au handicap, à la jeunesse, au genre... comment elles se transmettent, comment y remédier, comment atteindre les Objectifs de Développement Durable. 60 à 80 personnes étaient présentes le lundi matin, davantage le mardi après-midi pour écouter le chœur Les Vives Voix, constitué de quarante chanteurs handicapés. Le prochain forum (2020) traitera de la citoyenneté mondiale, et nous collaborons activement à la préparation de ce douzième forum.

Ouverture du forum sur les inégalités
(photo : F. Lo Jacomo)

Le chœur Les Vives voix (photo : F. Lo Jacomo)

Mais le Comité de Liaison ONG Unesco célèbre également les journées internationales de la paix (21 septembre), en confiant à un groupe d'ONG coordonné par Michel Thouzeau (mouvement de la paix) l'organisation d'un événement artistique : pour l'an prochain, il consistera essentiellement à collecter le plus possible de chants choraux pour la paix. Les chorales du monde entier peuvent participer dans toutes les langues, en envoyant un enregistrement vidéo de leur chant de 3 minutes et en s'engageant à le chanter si possible tous en même temps le 19 septembre 2020. Quatre langues de travail ont été choisies : le français et l'anglais, l'espagnol car la cérémonie elle-même se déroulera au nord de l'Espagne... et l'espéranto ! Cette idée de Michel Thouzeau, qui collabore avec nous de longue date, de proposer l'espéranto comme langue de travail, a été particulièrement féconde, car près de la moitié des contributions qui lui sont parvenues sont en espéranto ou ont été sollicitées par des espérantistes. L'espéranto devient ainsi une langue de travail efficace pour un projet du Comité de Liaison ONG Unesco.

Déclaration des droits de l'enfant (photo : F. Lo Jacomo)

Il reste à lui donner un statut plus important encore au sein de l'Unesco, et c'est la prochaine étape que l'on s'efforcera d'atteindre, d'une part en proposant l'inscription de l'espéranto sur la liste du patrimoine culturel immatériel, d'autre part en obtenant qu'en plus de l'UEA, les associations espérantistes ILEI et TEJO deviennent partenaires de l'Unesco. L'Unesco est une priorité de l'UEA et de l'ensemble du mouvement espérantiste, car c'est un espace prestigieux de dialogue où la diversité culturelle s'exprime plus qu'ailleurs, et où l'espéranto peut jouer un rôle important.

François LO JACOMO

Commentaires spontanés sur les violences faites aux femmes (photo : F. Lo Jacomo)

Une partie des délégués de l'UEA et l'ILEI (photo : Nathalie Kesler)

L'Unesco et China Report Press poursuivront l'édition en espéranto du *Courrier de l'Unesco*

Le 7 janvier 2020, dans les locaux de la CIPG (China International Publishing Group, Groupement Chinois des Publications Internationales), s'est déroulée la cérémonie de signature concernant la coédition de la version en espéranto du *Courrier de l'Unesco*, en présence des dirigeants et représentants du CIPG et des revues *El Popola Ĉinio* et *Courrier de l'Unesco*.

Du Zhanyuan kaj Denison levas la vualon de la nomtabulo

Organisée par China Report Press et l'association chinoise d'espéranto, la cérémonie a marqué le partenariat entre l'Unesco et China Report Press, dépendant du CIPG, pour traduire et éditer la version en espéranto du *Courrier de l'Unesco*, la principale revue de l'Unesco.

La revue est éditée en tant que plateforme de communication entre les différentes civilisations. La publication a repris en janvier 2017 avec le soutien du gouvernement chinois, et paraît maintenant en onze langues.

L'association chinoise d'espéranto est une organisation nationale qui adhère à l'association mondiale d'espéranto (UEA). Depuis sa renaissance en 2017, la revue est éditée par l'Unesco en collaboration avec l'UEA. Le nouvel accord rend officielle l'édition en espéranto et garantit sa pérennité. Selon Du Zhanyuan, président du CIPG, «la collaboration entre le CIPG et l'Unesco est un bon début et une opportunité. À l'avenir, la communication sur cette plateforme permettra aux deux parties de collaborer dans davantage de domaines».

«La parution de la version en espéranto du *Courrier de l'Unesco* coïncide avec le but de l'Unesco de promouvoir la diversité culturelle et l'utilisation de l'espéranto», a déclaré Ian Denison, chef de l'Unité des publications de l'Unesco.

(d'après le *Bulletin du Bureau de Universala Esperanto-Asocio*
auprès des Nations Unies,
Lettre d'information pour janvier 2020, Numéro 44)

photos : http://www.espero.com.cn/2020-01/08/content_75592258.htm

TEJO partoprenis eventon pri homaj rajtoj ĉe UN en Ĝenevo

La prezidanto de TEJO Joop Kieffe kaj nia oficisto pri Eksteraj Rilatoj Spyros Papadatos partoprenis eventon pri homaj kaj junulaj rajtoj ĉe la **Alta Komisaro de la Unuiĝintaj Nacioj pri Homaj Rajtoj** (UNHCHR) en Ĝenevo. Tio okazis de la 4a ĝis la 7a/8a de novembro 2019.

Joop partoprenis ankaŭ laborgrupon de Internacia Kunordiga Renkontiĝo de Junularaj Organizaĵoj (ICMYO), Forumo Junulara Eŭropa (European Youth Forum) kaj UN (United Nations Human Rights).

La raporto de Joop Kieffe

“En la kunveno, la sistemoj de Homaj Rajtoj de la Unuiĝintaj Nacioj estis klarigitaj kaj organizaĵoj reprezentantaj junulojn en ĉiuj partoj de la mondo kunvenis por lerni, interkonatiĝi kaj kune plani pri kiel oni povas per ĉi tiuj sistemoj kaj per la propra laboro efike antaŭenigi la specifajn bezonojn de junuloj per rajto-bazita aliro.

Krom mia ĉeesto, de TEJO ankaŭ ĉeestis Spyros, nia oficisto pri Eksteraj Rilatoj, kiel unu el la du kunordigantoj de la tuta evento, kaj mi freneze fieras pri kiel li ege kapable komunikigis homojn pri la preparolitaj gravaj temoj. Montriĝis en diversaj momentoj ke lingvaj rajtoj estas tre grava afero: ĝi ne estas menciita kiel unu el la homaj rajtoj, sed sen lingva aliro oni ofte efektive ne havas aliron al siaj rajtoj, kaj por ricevi helpon de la UN-instancoj ne nur necesas scio pri la angla, sed en alta oficista nivelo kiu ĝuste en landoj kie ekzemple la rajtoj pri edu-

kado estas malrespektataj ne estas alirebla. Tion klare montris ĉeestanto el Salvadoro, kiun mi kontaktigis kun la Kolombiaj esperantistoj por trovi helpon pri komuniko-rilataj problemoj. Mi konsciigis en la kunveno ke ni malkiel plej multaj aliaj organizaĵoj estas esence “solvo serĉante problemojn”. Tial mi ŝatus esplori la eblojn pli labori helpe al ĉiuj aliaj organizaĵoj pri mondaj problemoj pri iliaj lingvoproblemoj kaj kun nia sperto kaj interligiĝo subteni ilin por pli efike povi labori. Ankaŭ mi parolis kun diversaj oficistoj, tre interesitaj pri Esperanto kaj pri mia kapablo bone komuniki kun ĉiuj, kaj mi atentigis pri la diversaj historiaj dediĉoj jam faritaj de UN pri Esperanto.

Laŭ simila linio kiel mia konsciigo pri kion ni povas oferti al aliaj organizaĵoj, ene de IKRJO ni neformale esploras la eblojn ricevi ĉiujn tiujn organizaĵojn en la venontjara IJK por la ĉiujara renkontiĝo de ĉi tiu platformo, kio krom esti monŝpara kaj vojaĝfaciliga por la diversaj organizaĵoj, estus granda oportuno por montri al multaj tutmondaj junulaj organizaĵoj kiel Esperanto funkcias praktike.

Mi ŝatus per ĉi tiu vojo jam inspiri al ĉiuj landaj kaj lokaj junularaj organizaĵoj esplori pri iliaj homfortoj kaj kapabluloj, kaj vidi kiel ili povas ne simple varbe sed aktive subtene helpi organizaĵojn en ĉies lando kontaktiĝi kun organizaĵoj en aliaj landoj, kaj kune pli bone komuniki kaj dividi spertojn.”

Fonto:

<https://www.tejo.org/fr/>

tejo-partoprenis-eventon-pri-homaj-rajtoj-ce-un-en-genevo/

foto: TEJO

TURNEOJ

Sinteza raporto de Yves Nevelsteen

Dek kvar kluboj kandidatis por akcepti Yves Nevelsteen. Ni ne povis elekti ĉiujn kandidatojn por turneo nur du-semajna. De la 5a ĝis la 19a de novembro 2019, Yves vizitis 9 klubojn laŭ jena itinero: Paris, Périgueux, La-Roche-sur-Yon, Rennes-Montfort, Pleudaniel, Saint-Brieuc, Hérouville, Thionville kaj Strasbourg.

Ĉiuj kluboj tre pozitive raportis pri la intervenoj de Yves Nevelsteen. “Klera preleganto” (Thionville), “Spertulo pri traduko, li bonege klarigas” (Strasbourg), “Lia priesperanta laboro tre impresis nin” (Pleudaniel), “Perfekte” (Paris).

Ĉie la intervenanto kreis agrablan etoson kaj sciis kapti la atenton de la publiko. “Liaj intervenoj tre plaĉis” (La-Roche-sur-Yon), “Ĉiuj multe ŝatis lian tre klaran manieron alparoli la lernantojn” (Périgueux), “Tre interesa kaj agrabla vespero” (Saint-Brieuc), “Ege interese, venis multaj demandoj” (Rennes-Montfort), “La tempo kuris tro rapide!” (Hérouville).

Laŭ la kluboj, Yves intervenis de unu ĝis tri fojoj dum ĉiu-semajna aŭ monata kurso, publika aranĝo, aŭ dum vespermango. Li ankaŭ vizitis du lernejojn: la altlernejon ENSSAT en Lannion kaj liceon Bertran-de-Born en Périgueux, kie Claude Labetaa instruas E-on. Kiel kutime, Thionville kunlaboris kun la asocio “Forum des Citoyens” por publika kunveno en la kultura kafejo de Nilvange “Le Gueulard”.

Lin aŭskultis minimume 150 esperantistoj sed nur 10 ekstermovaduloj ĉeestis publikan kunvenon. Ouest-France kaj Le Télégramme en Pleudaniel aperigis artikolon kun foto kaj ĵurnalisto vizitis la kunvenon en Strasbourg.

La plej ofte pritraktita temo estis *Vivi en lando kun tri oficialaj lingvoj* (Pleudaniel, Périgueux, Rennes-Montfort, Hérouville kaj Thionville) kaj *Ni nun alimaniere vidos Belgion* (Hérouville). Li prezentis ankaŭ la temojn *Oftaj eraroj kaj novaj vortoj* en La-Roche-sur-Yon kaj Strasbourg ; *Retservoj en Pleudaniel* kaj *200 esperantaj marknomoj en Parizo* (kaj trovis novan dum promenado en Caen: “Dentego”).

Por konkludi tiun sintezan raporton, mi elektis kelkajn eltiraĵojn el mesaĝo de Henri Masson okaze de raporto pri la restado de Yves Nevelsteen en Vendée.

Tradukisto de komputilaj programoj, vortaristo, aŭtoro de manlibroj, sendependa eldonisto, scipovanta la nederlandan, la anglan, la germanan kaj la francan aldone al Esperanto, Yves kontribuis al Vikipedio, t.e. la Esperanto-versio de Wikipedia, kaj plue kontribuas diversmaniere per provizo de gvidmaterialo, per kunlaboro en komputil-aj programaroj aŭ pretigo de interfacoj en Esperanto. Ne eblas ĉi tie listigi ĉiujn esperantigitajn liberajn programarojn. Interesatoj povas konsulti tiun liston :

https://eo.wikipedia.org/wiki/Listo_de_Esperantigitaj_programoj

Apartan intereson havas la retejo Eventa Servo, kiu ebligas anonci Esperanto-eventojn. Eblas ĉiutage scii kiom da eventoj estas ligitaj al Esperanto tra la mondo. Tio inkluzivas kongresojn same kiel simplajn renkontiĝojn, prelegojn aŭ kursojn. En informstando, la mondmapo ebligas montri kio okazas en difinita tago.

Yves eldonas ankaŭ utilajn gvidilojn, ekz. *Eksterrete*, konsultebla ankaŭ... interrete: <http://www.nevelsteen.info/eksterrete> Estas bonŝanco por Esperanto havi tian kompetentulon en fakoj de komputado.

Jes ja, en ĉiu klubo, pri ĉiuj temoj, Yves intervenis profesinivele kaj talente. Ni esperas, ke li onte denove prelegvojaĝos en nia lando por viziti klubojn en aliaj regionoj.

Dankon al vi, Yves kaj ĝis baldaŭ!

Yves Nicolas

Yves prelegas en Hérouville-Saint-Clair

Sinteza raporto de Claude Rouget

26 kluboj kandidatis por akcepti Claude Rouget sed ni povis elekti nur 9 klubojn por tiu trisemajna turneo. De la 20a de novembro ĝis la 10a de decembro, Claude estis akceptita de la kluboj en Orléans, Tours, Angers, Lannion, Vannes, Gironde, Saint Etienne, Lyon kaj Grenoble.

La propra raporto de Claude estas tiom preciza (legu ĝin ĉi-sube), ke mi ne bezonas miavice redoni tiujn informojn. De la kluboj, revenis al mi nur laŭdoj pri la kvalito de la prelegoj kiuj tre plaĉis al la publiko, esperantista aŭ ne. Venis multaj demandoj post ĉiu prelego kiun ilustris bela diaporamo. La temoj pri-traktis la bicikladon de Claude de Norvegio ĝis Portugalio, la vivon, politikon, historion en Norvegio, liajn esperantistajn travivaĵojn.

Ne ĉiuj kluboj sukcesis allogi ne-esperantistan publikon kaj, kiel tro kutime, mankis ĵurnalistaj raportoj. Claude intervenis en la bordoza universitato kaj Saint-Etienne kunlaboris kun la lokaj "Amicale Laïque", "Collectif pour une transition citoyenne" kaj biciklista asocio. Tiaj kunlaboroj efektive povas helpi nin plilarĝigi nian publikon.

Pri organizado

1) Vannes kaj Grenoble ŝatus ricevi pli da informoj antaŭ la turneo, ekzemple por respondi al ĵurnalistoj aŭ por prepari surlo-kajn renkontiĝojn. Respondo: antaŭ ĉiu turneo, la kluboj ricevas la "turnean adresaron", kiu entenas la informojn pri ĉiu klubo sed ankaŭ la retadreson de la prelegonto, do li estas rekte kontaktebla de la kluboj mem por tiaj demandoj. Mi tamen povas priatenti, ke en sia antaŭturnea prezento la prelegonto alportu pli da informoj pri siaj propraj deziroj.

2) Lyon ŝatis, ke la programo ebligis liberan elekton de la datoj inter Lyon kaj Grenoble.

Respondo: jes ja, sed tio povas okazi nur inter sufiĉe proksimaj kluboj.

3) Kelkaj kluboj ne respondis, aŭ malfrue respondis, aŭ nur parte respondis al la postturnea demandilo. Estas domaĝe ĉar ni perdas informojn (feliĉe, ke Claude mem raportis!). Mi devis rekontakti, kelkfoje vane, la mutajn klubojn, konsekvence perdis tempon. Mi opinias, ke tiuj raportoj povas helpi nin progresi sed ili perdas sian intereson se la sintezo atingas la klubojn tro malfrue post la turneo.

Yves NICOLAS

Raporto de Claude

Mi nun finfaris mian turneon kaj revenis al mia fratino hieraŭ vespere. Mi bone kontentas pri la tri lastaj semajnoj kaj vizitoj al kluboj, tieaj prelegoj ktp. Ŝajnas al mi ke la kluboj ankaŭ kontentas pri miaj kontribuoj. Mi deziras ricevi resumon de la raportoj, kiam ĉiuj kluboj skribos al vi. Sukceso de miaj prelegoj, laŭ nombro de aŭskultantoj, tre variis:

- Orléans: ĉ. 12 esperantistoj kaj 1 neesperantistino
- Tours: ĉ. 20 esperantistoj kaj 1-2 neesperantistoj (lingvofestivalo)

- Angers: ĉ. 25 geesperantistoj, inter kiuj Bruno kaj Maryvonne Robineau; neniuj neesperantistoj
- Lannion: ĉ. 20 partoprenantoj, el kiuj pli ol 5 estas ne-esperantistoj (i.a. paro da eks-esperantistoj!)
- Vannes: ĉ. 20 esperantistoj (el kiuj du junuloj) kaj 2-3 neesperantistoj
- Bordeaux: pluraj aranĝoj kun maks. 15 partoprenantoj, sed neniuj neesperantistoj venis
- Saint-Etienne: 7 aŭskultantoj, neniuj esperantistoj krom la organizanto (Pierre)
- Lyon: Esperanto-festo, ĉ. 10 esperantistoj kaj neniuj ne-esperantistoj
- Grenoble: pli ol 40 partoprenantoj, el kiuj eble duono da neesperantistoj

Krom tiuj aranĝoj malfermitaj al neesperantista publiko (plejparte anoncitaj en biciklaj kluboj), mi ankaŭ prelegis por E-klubanoj (en Tours, Bordeaux, Lyon kaj Grenoble). Kaj mi partoprenis kurson por lernejoj en Orléans.

Por mi dupelega serio estis bona solvo: prelegi ekzemple pri Norvegio esperantlingve por klubanoj, kaj la postan tagon franglingve pri mia bicikla vojaĝo kaj mia uzo de Esperanto. Mi kunmetas lastan version de mia prelego (kiun mi uzis en Saint-Étienne, Lyon kaj Grenoble). Eĉ kiam mi prelegis franglingve, mi montris esperantan tekston sur la ekrano. La akcepto de esperantistoj estis senripoĉa. Kelkfoje ili tro ĉiĉeronis, sed eble eksterlandaj gastoj/prelegantoj tion ŝatas. Mi ofte preferas havi tempon por mi mem kaj libere esplori urbojn. Tion mi sukcesis fari en Orléans, Bordeaux kaj Grenoble. En tiu lasta urbo, la prezidantino de la klubo akceptis ŝofori min al diversaj biciklaj riparejoj kun diversaj statusoj, kaj tio estis por mi tre interese. Dankon pro la ebleco pli bone ekkoni Francion. Mi malkovris urbojn, kiujn mi tute ne konis (ekz. Tours, Angers, Vannes kaj Grenoble).

Amike salutas
Claude

Claude Rouget en okcidenta Norvegio (foto: Céline Lalubie)

Paroli lingvon kun akĉento

Eble vi jam havis la okazon konstati, ke dulingvaj infanoj parolas ambaŭ lingvojn nature lernitajn de la patro kaj de la patrino. Aŭ aliaj, pro vivado en alilingva lando, parolas la tiean lingvon sen akĉento (krom eventuale iu loka akĉento).

Alia konstato rimarkeblas ĉe plenkreskuloj, kiuj lernis kroman lingvon post la infanaĝo: tre ofte ili parolas sian nove lernitan lingvon ne tiel flue kaj kun akĉento.

Kial tiu diferenco? Nuntempe sciatas, ke dum la infanaĝo la paroligaj organoj ankoraŭ malrigidas kaj sukcesas sin adapti por eligi novajn sonojn. Ju pli infano maljuniĝas, des pli tiuj internaj paroligiloj malmoliĝas kaj tiam necesas nepra trejnado de la elparolado por atingi ĝustan prononcon. Ankoraŭ pli streĉe devas sin adapti plenkreskuloj.

Ĉu gravas la parolado en fremda lingvo, se oni parolas kun akĉento? Nu: se via akĉento vere fortas kaj ĝenas la denaskulojn ĝis nekomprene, vi nepre klopodu paroli pli ĝuste! Kelkafoje malfacilas sekvi iajn klarigojn aŭ eĉ prelegojn pro la akĉento de la parolanto, eĉ kiam oni kutimas je diversaj akĉentoj.

Se vi parolas fremdan lingvon per nura iometa akĉento, viaj diraĵoj estos tamen komprenataj kaj tiam eĉ povas okazi, ke via

eta akĉento plaĉas al viaj aŭskultantoj. En Germanio, nederlandaj artistoj, kantistoj, muzikistoj, eĉ intence parolas la germanan kun nederlanda akĉento, ĉar ili ege profitas tiun ŝaton de la aŭskultantoj. En Germanio ankaŭ franca akĉento ricevas plej ofte plaĉan akcepton. Ĝi estas ekzemple uzata por reklamaj francajn produktojn.

Male, en Francio, pro la lastaj militoj inter Francio kaj Germanio, la germana akĉento estas ofte malŝatata. Tiun malamon uzis ankaŭ la francaj postmilitaj registaroj en Alzaco kaj en la ĝermanlingva Loreno, por igi la loĝantojn honti pri sia akĉenta parolado de la franca pro la ĉiutaga uzo de ĝermana dialekto. Anstataŭ bone lerni kaj la dialekton kaj la francan, la homoj hontis kaj multaj ne plu parolis la dialekton kun siaj infanoj. La rezulto estis pli da malfacilaĵoj por lerni la akademian germanan. Dume la germanaj najbaraj entreprenoj proponas laborpostenojn en Germanio, sed ne plu trovas lingve kapablajn kandidatojn!

Kion konkludi resume? Ne hezitu lerni kiom eble plej multe da lingvoj, laŭ nivelo kiel eble plej alta, kaj vi ĝuos veran banadon en aliaj kulturoj. Kia plezuro, kiam oni sin sentas hejme en aliaj kultursferoj, kiuj tiam ne plu fremdas!

Edmond LUDWIG

Panneau en langue locale accompagnant le panneau en français à l'entrée d'un village lorrain.
Symbolique, mais ce n'est pas pour autant que revit la langue d'autrefois.

Skandalo en Esperantujo

Zamenhof skribis: “Nenia registaro venos al ni, se ni mem ne imponos per nia forto.”

Pri la nombro de esperantistoj en Francio ni ne scias.

Kelkaj pli-malpli bone parolas Esperanton sen esti membroj de asocioj... kaj ni ne konas la nombron de esperantistoj en la diversaj asocioj – mi nombris sesdek naŭ en nia federacio Hauts-de-France. En Francio (Espéranto-France kaj SAT-Amikaro), mi ne scias. En la aliaj federacioj?

Sed pri la nombro de esperantistoj, kiuj legas librojn kadre de la tutmonda projekto Sumoo, ni scias: 29 homoj en Francio legis en januaro 2020! Inter ili 12 loĝas en Bretonio kaj 8 en urbo Araso, kaj por la cetero estas kelkaj izolitoj perditaj. Unue mi deziras forte gratuli niajn amikojn en Araso, kiuj regule, ĉiun duan monaton, daŭre legas! Sed pri la aliaj esperantistoj en Francio tiu eksterordinare eta nombro de legantoj en Esperantujo levas multajn demandojn. Kie estas la francaj esperantistoj? Kaj kiel zorgas la francaj esperantistoj pri sia lingvo Esperanto? Ĉiu scias, ke regule legi librojn, revuojn estas unu el la plej trafaj manieroj por progresi kaj atingi pli altan nivelon kaj ankaŭ ĝui legadon en nia internacia lingvo. Mi precizigas, ke ekzistas multaj tre bonaj libroj originale verkitaj en Esperanto kaj multaj tradukoj. Se iu eminentulo de la ekstera mondo demandus min pri nia mondo kaj pri nia kultura aktiveco, mi simple hontus. Estas skandalo!

Post Briteliro, kiel pretendi enkondukon de Esperanto en Eŭropan Union, kaj por niaj lernantoj en Francio, en elementaj, meznivelaj lernejoj, kiel pretendi enkondukon de Esperanto en la edukon sistemon kun tiom malmulte da videblaj esperantistoj? Kiel skribis Zamenhof: neni venos al ni, ĉar simple ni estas multe tro malfortaj. Ni ne ekzistas!

Do, por ni mem, por nia scio pri Esperanto, por nia scio pri ĝia kulturo, pri ĝia literaturo, kaj ankaŭ por propagandi en la ekstera mondo, mi petas vin LEGI, eĉ unu aŭ du paĝojn ĉiutage en la Sumoj periodoj (nur maksimume 6 periodoj ĉiujare) kaj eĉ ekster tiuj periodoj.

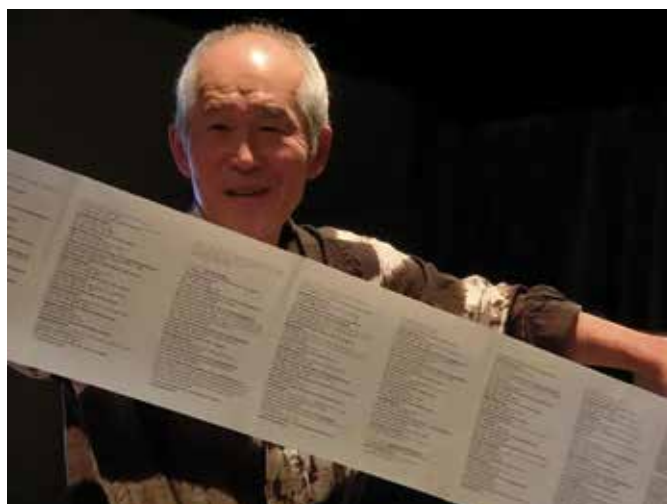
Por aliĝi al Sumoo estas tre simple: legu la regularon en la retejo de Esperanto-Sumoo kaj sendu mesaĝon al HORI Jasuo por partopreni la sekvan periodon de la 15a ĝis la 29a de marto! Vi havas iom da tempo por aliĝi kaj por elekti libron! Certe estas bonaj libroj en la biblioteko de via klubo aŭ en via propra biblioteko, kiujn vi plezure legos. Kaj se vi ne havas, kontaktu Espéranto-France aŭ SAT-Amikaro por mendi. Kaj estas bitlibroj senpage legeblaj en la retejo de Esperanto-Sumoo. Kaj se vi ne havas retaliron, petu helpon de unu el viaj amikoj por ke li zorgu pri via aliĝo.

Jen la diversaj informeblecoj - la retejo de Sumoo, la retadreso de HORI Jasuo :

<http://www.esperanto-sumoo.pl/regularo.html>

hori-zonto@water.sannet.ne.jp

Jean-Claude ROY

Hori Jasuo kun la listo de Internacia Esperanto-Sumoo partoprenantoj enmane (foto: Vasilkadijeli, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=46795317>)

POEZIO EL ĈIUJ ĈIELOJ por la sesa fojo

Konkurso pri poemoj en Esperanto kaj la itala lingvo, sen partoprenkotizo

Ajna poemtemo estos akceptita.

Estas ankaŭ speciala premio por poemo, kiu temas pri sociala malkomforto kaj ĉia opreso kaj alia speciala premio por la plej bela soneto.

Kiu rajtas partopreni?

Ĉiuj poetoj, el nia planedo.

Lingvoj

La versaĵoj povos alveni en la itala lingvo, en Esperanto, aŭ en ambaŭ lingvoj.

Kiel partopreni

La poetoj rajtas partopreni per nur unu poeziaĵo ne pli longa ol kvindek versoj entute.

Oni sendu ĝin, kune kun la aliĝilo, per retpoŝto al:

samideano@hotmail.it

Elŝutu la aliĝilon en formato Doc :

https://www.iconcorsidisamideano.it/?media_dl=491

La verkoj devos alveni antaŭ la 30-a de aprilo 2020.

Detaloj ĉe <https://www.iconcorsidisamideano.it/poezio-el-ciu-j-cieloj-sesa/>

LITERATURO & MUZIKO

Kolektado de tekstoj – Libroprojekto

Esperanto-Gironde kolektas kanzonojn de Georges Brassens tradukitajn en Esperanto. Grupo da kompetentuloj jam favore respondis al nia praalvoko. Sperta kerno garantias firman bazon por ĝuplena kunlaboro. La nuna listo de la pretigitaj tradukoj atestas jam buntan kolekton. Ĝi riĉas pro la diversaj fontoj, pro la elektitaj temoj, pro la verkojaroj de la originalaĵoj, pro la stiloj. Ĉiu interesato povos facile ricevi tiun liston, ekzemple post simpla perreta peto al la ĉi-suba adreso.

Tiu ĉialvoko petas vian helpon por trovi bonkvalitajn versiojn de kanzonoj, ankoraŭ neenlistigitajn, kiujn vi konsentus sendi al ni.

Antaŭ du monatoj, lanĉante tiun kampanjon, ni nombris 28 tekstojn kaj esperis atingi kvindekon antaŭ junio 2020. La listo hodiaŭ enhavas 58 versiojn de 51 malsamaj titoloj.

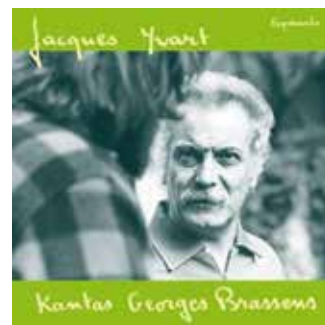
Paralele al la tradukokolekto estis lanĉita ankaŭ la projekto pri redaktota libro. Esperanto-Gironde ekdiskutis pri temoj kiel: Ĉu tiu libro Brassens en Esperanto konsistos nur el kanzonoj? Ĉu nur tradukoj aŭ ankaŭ ties originaloj? Ĉu aperu tekstoj prezentantaj la artiston, la kanzonojn? Kiom da paĝoj Kiu formato? Kiom da libroj ni eldonos?

Gravan artistan apogon tiu projekto ricevas dank'al la aktiva partopreno de Blaise Guinin. Novbakita esperantisto, Blaise aŭtoris la franclingvan bildrakonton Georges et la mort 1 en 2011 kaj li konsentas ilustri la libron.

Kunhelpu en la redaktado de tiu presota libro! Sendu viajn tradukojn de Brassens en Esperanto al klodin@esperanto-gironde.fr

Ankaŭ kuraĝigaj, subtenaj vortoj tre bonvenas!

Ni plikonigu Brassens-on per Esperanto! Kaj Esperanton al Brassens-ŝatantoj !

Georges et la mort, eldonejo Glénat:

<https://www.glenat.com/12bis>

[/georges-et-la-mort-9782356483553](https://www.glenat.com/12bis/georges-et-la-mort-9782356483553)

Franclingvaj kritikoj:

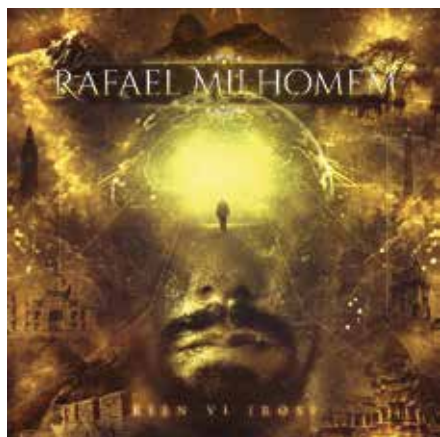
[https://www.babelio.com/livres/](https://www.babelio.com/livres/Guinin-Georges-et-la-Mort/317592/critiques)

[Guinin-Georges-et-la-Mort/317592/critiques](https://www.babelio.com/livres/Guinin-Georges-et-la-Mort/317592/critiques)

Kien vi iros?

Bit albumo kunproduktita de Rafael Milhomem - Vinilkosmo © 2020 - aperis la 17an de januaro 2020.

Kien vi iros? estas la nomo de la plej freŝa bita albumo de Rafael Milhomem. Malfacile ĝin difini. Se vi bezonas difinon, ĝi estus “mondmuziko”. Ĝi estas koncepta kaj instrumenta verko kiu do-

nas la ideon, ke oni povas vojaĝi tra la mondo sen moviĝi de sia loko, per la potenco de la menso plibonigita per muziko kaj legado.

La albumo kunportas nin al diversaj lokoj de la mondo: ni vizitos la afrikan kontinenton per la titolo Al Afriko. Ni trapasos Azion per la titoloj Al Ĉinio, Al Barato kaj Al Persujo (nuna Irano). En Eŭropo, ni vizitos Portugalion per la titolo Al Portugalio.

En Sud-Ameriko, ni vojaĝos al Argentino per la muzikaĵo Al Argentino, kaj vizitos la landojn kiujn transiras Andoj per Al Andaj Landoj. Brazilo ricevas specialan atenton, kun apartaj muzikaĵoj dediĉitaj al la nordorienta regiono, la sudorienta regiono kaj la okcidenta centro de Brazilo, kie naskiĝis Milhomem.

Kien vi iros?, la muzikaĵo kiu donas al la albumo sian nomon, estas sennacia, ĝi bone reprezentas la neŭtralecon de Esperanto. Ĝi resumas la tutan albumon, kaj temas pri la homa kapablo moviĝi aliloke per muziko kaj legado.

La albumo enhavas ankaŭ la faman muzikaĵon Hejmo, kun teksto de la poeto Marjorie Boulton kaj muziko de Rafael Milhomem. Ĝi alvokas sufiĉe densan kaj katastrofan etoson kaj kongruas perfekte kun la peza metala atmosfero.

Kiel ni rimarkis, multaj landoj restis eks-tere, ĉar la mondo estas tiom granda! Sed ne maltrankviliĝu, ĉar ni jam pensis pri la dua volumo!

(fonto: Vinilkosmo)

Ek al la triagrada ekzameno!

Ekde 2008 ekzistas Esperanto-ekzamenoj laŭ KER-sistemo por 3 niveloj (B1, B2, C1) el la 6 ekzistantaj. La KER-ekzamenoj taksas la kapablojn uzi la lingvon.

La FEI-ekzamenoj taksas aliajn fakojn rilate Esperanton. Pri movado, pri kulturo, pri historio. Estis planata sesio de la triagrada ekzameno (Atesto pri Supera Lernado) en novembro 2019, en Parizo, fine ĝi prokrastiĝis al januaro 2020 pro la transportaj strikoj.

La kvar legendaj libroj por tiu ekzameno estas:

▪ **Ne ekzistas verdaj steloj, de Liven Dek (60 mikronoveloj kun suplemento).**

El recenzo de Anna kaj Mati Pentus: **Malgranda aspekte, sed granda intelekto**

La libron *Ne ekzistas verdaj steloj* oni povas tralegi rapidege. Jes, la noveloj vere estas tre mallongaj, multaj okupas nur etan parton de paĝo, la tiparo de la libro estas granda, inter tekstoj troviĝas paĝoj malplenaj aŭ kun bildetoj. Do, oni bezonas nur kelkajn horojn por la legado. Sed la malgranda kvanto da teksto donas ampleksan motivaron por pensi kaj preparoli kun aliaj legantoj aŭ nelegantoj de la libro. (...) Amantoj de amhistorioj kaj detektivaj romanoj trovos en tiu ĉi libro etaĵojn de siaj ŝatataj ĝenroj. Estas kelkaj rakontetoj kun politika fono. Nur du-tri rilatas iamaniere al Esperanto. (...)

Pri la aŭtoro oni povas legi sur la kovrilpaĝo. Liven Dek estas plumnomo de Miguel Gutiérrez Adúriz, verkisto, eldonisto, tradukisto.

<https://katalogo.uea.org/katalogo.php?inf=8783#ek>

▪ **Viktimoj, de Julio Baghy.**

Klasika romano, kun streĉa intrigo pri amo kaj morto en siberia militkaptitejo. Mejlŝtono en la evoluo de la Esperanta prozo.

<https://katalogo.uea.org/katalogo.php?inf=3806>

El recenzo de Sten Johansson:

Julio Baghy pasigis ses jarojn kiel militkaptito en Rusio dum la unua mondmilito, revolucio kaj interna milito. Tie li komencis sian agadon kiel Esperanta instruanto kaj aktivulo. Tie evidente stariĝis en lia menso la bazaj homaj demandoj pri homeco, respondeco, malamo, venĝo ktp. El tiu periodo en grava parto de lia junaĝo fontas multaj liaj poemoj, noveloj kaj romanoj Esperantaj. Pro la pozicio de Baghy kiel "Paĉjo" de la tuta esperantistaro, tiu periodo, tiuj medioj kaj la vivkondiĉoj de tiuj militkaptitoj en Siberio iĝis fundamenta parto de la Esperanta literaturo.

Viktimoj estas la unua proza verko de Baghy, unuafoje publikigita en 1925. Ĝia strukturo estas ege teatra; efektive la romano konsistas el aro da scenoj kun tre malmulte da kunliga rakonta prozo.

▪ **La Zamenhof-strato, de Roman Dobrzyński**

Interparoloj kun la nepo de la kreinto de la lingvo Esperanto.

Recenzas Ulrich Lins:

La Majstro estas la plej konata Zamenhof. Sed pli videbla, ĉar reale ekzistanta, estas lia nepo, nome doktoro Ludoviko Zaleski-Zamenhof, kiu preskaŭ regule partoprenas la Universalajn Kongresojn. Tiu ĉi libro unuafoje prezentas lian vivon. Roman Dobrzyński proksimigas lin al ni en la formo de intervjuo. Ili komencis interparoli en 1993 en Litovio, helpe de bongusta loka miel-likvoro. La rezulto estas ekscite interesa.

Vidu en LME 604 pri Louis-Christophe Zaleski-Zamenhof, *La rue Zamenhof*.

▪ **La bona lingvo, de Claude Piron**

Elokventa pledo por la riĉeco de la parolata Esperanto, surbaze de psikologiaj, stilaj kaj sociaj konsideroj.

La bona lingvo referencas samtempe la lingvon Esperanto mem, kaj ankaŭ la subjektivan perspektivon pri kiel la lingvo estu parolata, laŭ la aŭtoro. Li traktas Esperanton de pluraj facetoj kaj konklude deklaras sian preferon por originalaj kunmetaĵoj anstataŭ unuradikaj pruntvortoj. Tiel paroli, laŭ li, konsistigas "bonan" Esperanton. Kunmetado estas natura kvalito de aglutina lingvo kia Esperanto.

En la plej polemika parto de la libro la aŭtoro forte esprimas sian malŝaton de radikoj, kiujn li nomas neologismoj, sed inter kiuj, pluraj estas *novaj vortoj* laŭ la Zamenhofa difino. Tiusence, Piron proponas kontraŭfundamentan reformon al la lingvo. Li kritikas francojn pro tio, kion li perceptis esti ilia tendenco preferi pseŭdoprecizajn, intelektajn vortojn. Kontraste, li elmontras povon sin esprimi per baza vortprovizo kun imagema kunmetado. Piron postulas, ke estas eble esprimi eĉ la plej kompleksajn sentojn pere de simpla vortprovizo. La libro ne nur helpas klarigi la diversajn kriteriojn laŭ kiuj oni povas nomi Esperanton la "bona" lingvo, sed ĝi ankaŭ donas ian pli profundan rigardon al la maniero kiel esperantistoj povas enkonduki novajn vortojn en Esperanton.

(laŭ https://www.wikiwand.com/eo/La_Bona_Lingvo)

La libroj estas haveblaj ĉe la libroservo de Espéranto-France. Bonan legadon !

Claude Nourmont

Premio Paul Gubbins por Nova Ĵurnalisma Talento

Okaze de la 40-jara ekzisto de MONATO, kaj por memori sian forpasintan ĉefredaktoron Paul Gubbins, la revuo starigis la Premion Paul Gubbins por Nova Ĵurnalisma Talento. Ĉiujare, kaj tiel longe ke restos mono en la fonduso kreita pro tiu ĉi celo, estos aljuĝata ĉefpremio de 250 eŭroj, dua kaj tria premio de 100 eŭroj kaj sep senpagaj abonoj de MONATO.

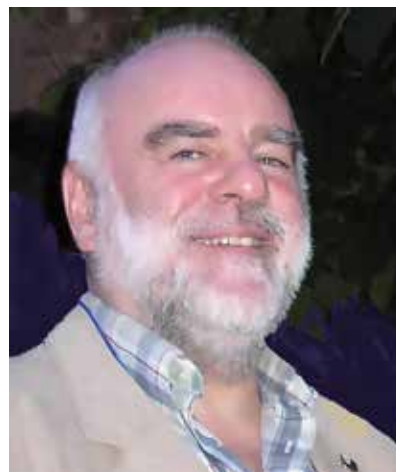
Regularo

1. Povas partopreni ĉiu persono, kiu bone regas Esperanton kaj kiu ne verkis por MONATO en la lastaj kvin jaroj.
2. Por partopreni la kandidatoj sendu tekston de minimume 500 kaj maksimume 2500 vortoj al nova_talento@monato.be
3. La temoj inter kiuj la kandidatoj povas elekti estas:
 - La politiko, vivo, turismo aŭ historio de sia propra lando aŭ regiono
 - Ekonomio
 - Komputado
 - Scienco
 - Medio kaj ekologio
 - Lingvo
 Atentu, ke do Esperanto-movado ne estas inter la temoj. MONATO estas revuo en Esperanto, ne pri Esperanto.
4. La kontribuoj estu originale verkita por MONATO. Do ne estos akceptitaj tradukoj, nek artikoloj, kiuj jam aperis aliloke.
5. La aldono de fotoj al artikoloj estas rekomendata. Tiuj fotoj devas esti faritaj de la aŭtoro mem, aŭ almenaŭ li posedu la permeson publikigi ilin en MONATO. Se en la foto aperas personoj, li havu la permeson de tiuj personoj, por uzi la foton kune kun la artikolo, aŭ eventuale, permeson de la gepatroj, se en la foto aperas infanoj.
6. La uzon de pseŭdonimo MONATO permesas nur tre escepte, ekzemple por protekti personojn en totalismaj ŝtatoj.
7. Partoprenanto donas al la eldonanto la ekskluzivan eldonrajton de la tekstoj, kiujn ŝi/li havigas al MONATO por tiu ĉi konkurso. Tiuj rajtoj validas por la presita kaj la ciferecaj eldonoj de la revuo.
8. La redaktoroj decidis, surbaze de la lingva kaj ĵurnalisma talentoj de la aŭtoroj, kiuj artikoloj partoprenantaj en la konkurso aperos en MONATO. El tiuj la ĵurio, konsistanta el redaktoroj de MONATO kaj eksteruloj, elektos ĉiujare la dek plej bonajn kaj atribuos al iliaj aŭtoroj la premiojn.
9. Partoprenanto povas sendi plurajn kontribuojn, sed povas gajni nur unu premion. Kiu ne gajnis unu el la ĉefpremioj rajtas en la venonta jaro denove partopreni. Se ne estas sufiĉe da valoraj kontribuoj, povas esti malpli ol dek premioj.

Antaŭ ol ekverki, indas demandi ĉe nova_talento@monato.be, ĉu via temo taŭgas por la konkurso. Tie vi povas ricevi ankaŭ ĉiujn pliajn informojn. Kiu ne konas MONATOn povas de tie ĉi elŭti plurajn kompletajn numerojn.

Ĉu vi deziras iom informi pri tiu ĉi iniciato en via grupo aŭ dum iu renkontiĝo? Do presu tiun ĉi afiŝeton kaj distribu ĝin!

Fonto : https://www.monato.be/nova_talento.php

Paul Gubbins estis redaktoro de MONATO ekde 1993 kaj ĉefredaktoro de januaro 2011 ĝis lia morto en aŭgusto 2016. Pliajn detalojn pri lia vivo vi povas trovi en Vikipedio kaj en nekrologo verkita de la honora ĉefredaktoro de MONATO, Stefan Maul.

Ĉar tre multaj homoj en la mondo nun devas resti hejme pro la kronviruso, *Monato* regalias ilin per senpagaj ekzempleroj.

En <https://www.monato.be/pdf> vi povas trovi la tri plej freŝajn numerojn en la formoj PDF (por grandaj ekranoj) kaj en la dosierformoj ePub kaj Mobipocket (por poŝtelefonoj kaj librolegiloj).

Ni kaptas la okazon por danki ĉiujn fidelajn abonantojn, ĉar nur danke al ilia multjara abonado eblas disdoni la revuon nun.

Agrablan legadon!

Filmkonkurso "Mia asocio, mia urbo": rezultoj

En septembro 2019 UEA kun Ĉina Radio Internacia (ĈRI) lanĉis la filmkonkurson "Mia asocio, mia urbo" por diskonigi Esperanto-asociojn en diversaj lokoj de la mondo samkiel la lokajn kulturaĵojn de la urboj, kie situas la E-asocioj, omaĝe al la 55-jariĝo de la esperanta disaŭdigo de ĈRI. Ĝis la jarfino de 2019 la konkurso sukcesis varbi 35 filmojn (inkluzive 11 filmetojn fare de ĈRI) pri 30 urboj kaj asocioj en 15 landoj en kvin kontinentoj. Ĉiuj estis publikigitaj en la kanalo de UEA ĉe YouTube, UEA viva: <http://youtube.com/ueaviva>.

Danke al la konkursanoj la nombro da abonantoj en la kanalo rapide kreskis de ĉirkaŭ 700 ĝis 1100.

Laŭ decido de la juĝa komisiono UEA disdonos la premiojn al:

- 1-a loko: *Minga Guazú*, de Alexandra Mendieta (Paragvajo);
- 2-a loko: *Atlanto, Georgio*, de Alekso Miller (Usono);
- 3-a loko: *Taškento*, de Gafur Mirzo (Uzbekio).

Krom tio, la juĝa komisiono decidis ankaŭ pri premia distingo al:

- 4-a loko: *Svitavy*, de Daria Slonova (Ĉeĥio);
- 5-a loko: *Lausanne*, de François Randin (Svislando).

Ricevas honoran mencion la jenaj 8 filmoj:
Bujumbura, de Niyukuri Gilbert (Burundo);
Kalio, de Daniela Obando (Kolombio);
Liptovio, de Peter Rybín (Slovakio);
Parizo, de Vincent Jacques (Francio);
Partizánske, de Lea Pillot-Colin kaj Daria Slonova (Slovakio);
Querétaro, de Carlos Hernández Loarca (Meksiko);
San Briego, de Murielle Caré (Francio);
Verda Stacio, de Pavel Kašćák kaj Peter Baláž (Ĉeĥio/Slovakio).

La juĝa komisiono volas substreki la valoron de ĉiuj senditaj filmetoj. Ili montris sin vere valoraj iloj por prezenti la agadojn de esperantistoj tra la mondo.

Interesa artikolo kun intervjuo de iuj gajnintoj aperis en *Libera Folio*: <https://www.liberafolio.org/2020/03/11/esperantistoj-rakontas-pri-siaj-urboj-en-filmkonkurso-de-uea/>

Gratulojn al la premiitoj, honorigitoj kaj subvenciitoj! Koran dankon al ĉiuj partoprenintoj kaj aparte al Ĉina Radio Internacia pro la afabla kunlaboro por sukcesigi la konkurson.

fonto: GK N-ro 851 (2020-02-28) uea.org/gk/851a1

LITERATURAJ KONKURSOJ

Internacia Esperanta literatura konkurso ABRITUS

La Esperantista Domo de Kulturo "D-ro Ivan Kirĉev" (Razgrad, Bulgario) ankaŭ en 2020 anoncas la tradicion Internacian literaturan konkurson ABRITUS por originala Esperanta poezio kaj humuro. La sendotaj verkoj devas esti komputile skribitaj kaj subskribitaj per pseŭdonimo. Ili devas esti ne publikigitaj pli frue.

Bonvolu uzi niajn retadresojn:

esperanto_razgrad@mail.bg,

dkateva@mail.bg (por sendi la konkursaĵojn)

kaj ekra_razgrad@mail.bg (por klarigo de la pseŭdonimo, vera nomo kaj poŝtadreso).

La limdato estas la 5a de junio 2020. La rezultoj estos anoncigitaj dum la tradicia festo EKRA-2020, okazonta la 12-14an de junio

Fonto: *La Ondo de Esperanto*
<https://sezonoj.ru/2020/02/konkurso-9>

Literatura konkurso "Ĥristo Gorov - Ĥrima 2020"

Ĥristo Gorov (Ĥrima) estis unu el la plej elstaraj bulgaraj esperantistoj, talenta Esperanta verkisto, poeto, tradukisto kaj publicisto.

Bulgara Esperanto-Asocio anoncas **Internacian Esperantan Literaturan Konkurson**. En la konkurso povos partopreni geesperantistoj el ĉiuj landoj.

La konkurso estos por rakonto kaj eseo. Ĉiu aŭtoro rajtas partopreni per unu rakonto aŭ per unu eseo, originale verkita en Esperanto. La konkurso ne havas konkretan temon. La verkoj estu tajpitaj komputile kaj ĉiu aŭtoro nepre uzu la Esperantan alfabeton per supersignoj. La aŭtoroj indiku sian sekson (inan aŭ viran). La verkoj estu subskribitaj per la vera nomo de la aŭtoro, estu plena poŝtadreso, telefono kaj interretadreso. La rakontoj kaj eseoj estu maksimume 3-paĝaj; formato A4; tiparo Times New Roman (12 punktoj). La gajnintoj ricevos valorajn premiojn.

Bonvolu sendi viajn kontribuojn ĝis la 30a de septembro 2020 rete al modest@abv.bg aŭ poŝte al:

Georgi Mihalkov, Sofio – 1229,

"Vrabnica" 1, bl. 529 vh. A et. 9 ap. 33,

Bulgario.

Fonto: *La Ondo de Esperanto*
<https://sezonoj.ru/2020/03/konkurso-11>

Per biciklo ĉirkaŭ la mondo

418 tagojn mi vagabondis tra sud-orienta Eŭropo, Turkio, Irano, la arabajn emirlandojn (UAE), Omano, Barato, Nepalo kaj sud-orienta Azio. Mi dormis preskaŭ ĉiun tagon en malsama loko, vidis 23 landojn kaj finfine biciklis 22.503 kilometrojn.

Sed ekde la komenco. Post kelkaj semajnoj da planado, la 1an de julio 2018 mi adiaŭis miajn familianojn, geamikojn kaj najbarojn en Waltrop, sidiĝis sur la biciklo kaj ekis sud-orienten.

Ĉu Honkongo, Bankoko aŭ Singapuro — la celon mi ne fiksis. En Hanojo, Vjetnamio, mi finfine alvenis. “Nu, kiel estis?” mia fratino ŝerce demandis kiam mi ruliĝis sur la hejman korton, bone sciante ke simple ne eblas konkludi 14 monatojn kaj pli ol 22.000 kilometrojn

en manpleno da frazoj. Estas la amaso da renkontoj kun gastigemaj homoj, kiuj sen hezito donis al mi manĝon, tendumlokon aŭ eĉ liton malplenan, kiel la barata motorrikiŝo-ŝoforo, kiu invitis min al vespermanĝo, nesciante, ke fakte estas mia naskiĝtago. Pli ĝenerale la manĝaĵoj. Sur mia telero troviĝis unu aŭ alia koleoptero aŭ tripaĵo, sed kion oni ne faras por ne ofendi sian gastiganton...

Mi tamen, krom du- aŭ trifoja malvarmumo, neniam serioze malsaniĝis, nek estis envolvita en trafik-akcidento, kio al mi preskaŭ egalas al miraklo. Ankaŭ la biciklo bone travivis la vojaĝon. La pneŭoj kelkfoje perdis sian aeron, sed tio estis ĉio.

Kiun efikon havas tiom longa periodo en soleco kaj fremdeco; tiom da travivaĵoj? Miaj geamikoj opinias, ke mi ŝajnas pli matura ol antaŭe. Mi mem ĉiam diras, ke mi fariĝis pli trankvila, sed miaj konatoj

devas rideti pri tio, ĉar mi ja jam antaŭe ne estis la plej laŭta, plej perturbema homo.

Sed mia mondrigardo ja iom ŝanĝiĝis. Vidinte la malriĉecon en la mondo, la por ni apenaŭ imageblajn vivcirkonstancojn, kiuj estas la ĉiutaga realo en iuj regionoj de la mondo kaj la malliberecon sperteblan en landoj kun subprema registaro aŭ kulturo, niaj problemetoj ne plu ŝajnas tiom gravaj. Impresis min ankaŭ, ke ofte la homoj en la plej malriĉaj landoj estas la plej ridemaj. “Kio plej plaĉis al vi dum la vojaĝo” oni ofte demandas min. Kompreneble malfacilas elekti unu aferon tian, sed certe estas, ke mi enamiĝis al la dezerto. La noktoj solaj en plena silento sen ajna bato de flugilo birda aŭ insekta, sen ajna spiro de vento sub steloplana ĉielo — tiaj memoroj ankoraŭ plenigas min per feliĉo. Aŭ la nenombreblaj fojoj, kiam min invitis tute fremdaj homoj. Tio okazis aparte ofte en Irano.

Antaŭ la turo Azadi en Teherano, Irano (2018)

Unu vesperon homoj en aŭto haltigis min demandante, ĉu mi dezirus tranokti ĉe ili. Mi akceptis, ili markis sian loĝejon sur mia mapo kaj foriris. Sur la vojo alia aŭto haltis kaj ankaŭ ili invitis min. Mi dankeme klarigis, ke mi jam havas lokon, sed ili insistis, ke ili almenaŭ eskortu min tra la trafiko al la urbo. En la urbo mi iris al la markita loko, kaj viro tuj signis al mi eniri lian domon. Bone! Sed mi ja rimarkis, ke la homoj aspektas alie kaj evidentiĝis, ke ili tute ne rilatas al la homoj en la aŭto. Vere estis tria familio, kiu simple forprenis min de la strato!

En la fino, de Hanojo mi uzis aviadilon reen al Istanbul kaj daŭrigis Slovakien, kie tiam okazis la Internacia Junulara Kongreso de TEJO. La lastajn esperantistojn mi renkontintis en Budapeŝto, do estis granda ĝojo, ke jam antaŭ la renkontiĝo venis du esperantistoj kun siaj bicikloj el Rumanio por akompani min kelkajn tagojn.

Tio estis la lasta halto antaŭ reveni al mia hejmo. Kaj nun? Nun mi prioritigas miajn studojn (mensa laboro mankis al mi), sed la venontaj biciklo-vojaĝoj estas jam planataj!

Jan

Pri la aŭtoro

Mi naskiĝis en 1998 en Steinfurt sed plenkreskiĝis en Waltrop, Germanio. Post ricevo de la Realschul-diplomo en 2014 mi fariĝis interŝanĝa studento kaj vivis unu jaron en Ohio, Usono. En 2015 mi komencis kaj abiturientajn studojn kaj la lernadon de Esperanto, kaj vizitis mian unuan Esperanto-renkontiĝon (IJK en Wiesbaden). En 2018 mi ricevis, kun laŭdoj, mian abiturientan diplomon. Tuj poste mi ekbiciklis de mia hejmo orienten. Tiu vojaĝo daŭrontis preskaŭ 14 monatojn. Nun mi finfine denove estas hejme kaj staras ĉe la komenco de studado pri matematiko ĉe la universitato de Münster. Krom matematiko kaj biciklado, mi okupiĝas pri lingvolernado, legado kaj komputilumado.

Suprenbiciklanta krutan straton estas ankaŭ en Omano (2019) (foto: Jan Raring)

dezerto en Omano (2019)

Espéranto-France vous invite à son Assemblée générale

le samedi 13 juin 2020, à 14h30

L'assemblée générale aura lieu de 15h à 17h
et sera suivie d'un apéritif

MVAC Marais, salles 1 et 2
5, rue Perrée 75003 Paris

Les adhérents recevront une invitation par courrier dans
les délais prévus par les statuts.
Toutes les informations concernant l'AG seront mises en
ligne sur le site Internet d'Espéranto-France
<https://esperanto-france.org>

